

Aan: Het College van procureurs-generaal
D.v.v.: H.N. Brouwer
Van: XXXXXXXXXX
Doorkiesnummer(s): 070-3399884
Datum: 13 september 2005
Onderwerp: Identificatieplicht
Bijlagen: 3

Wdr
div. hoofd B72 8/13/9

Geacht College,

Op 1 januari 2005 is de Wet op de uitgebreide identificatieplicht in werking getreden. Deze wetwijziging strekt ertoe politie, buitengewoon opsporingsambtenaren en toezichthouders in het kader van hun taakuitoefening de bevoegdheid toe te kennen burgers om inzage in het identiteitsbewijs te vragen. Het doel van deze nieuwe wetgeving is het verschaffen van een instrument om de handhaving en het toezicht door de overheid over de gehele linie te ondersteunen en te versterken.

Met de inwerkingtreding van deze wetgeving is iedereen vanaf 14 jaar verplicht op eerste vordering van een ambtenaar van politie, buitengewoon opsporingsambtenaar of toezichthouder een identiteitsbewijs ter inzage aan te bieden. Aan deze toonplicht kan worden voldaan met de bestaande geldige identiteitsbewijzen, te weten het paspoort, een geldig Nederlands reisdocument en een document waarover een vreemdeling ingevolge de Vreemdelingenwet 2000 kan beschikken. Per 1 januari 2005 zijn hieraan toegevoegd een geldig rijbewijs of bij personen afkomstig uit de landen van de EU of de EER een geldig nationaal, diplomatiek of dienstpaspoot of rijbewijs.

De inwerkingtreding van bovengenoemde wetgeving is gepaard gegaan met de inwerkingtreding van de Aanwijzing uitbreiding identificatieplicht van het College van procureurs-generaal. Het strafvorderingsbeleid wordt in de aanwijzing kort besproken, maar is volledig terug te vinden in de aangepaste richtlijn voor strafvordering tarieven en feitomschrijvingen (2003R006). In deze richtlijn is feitcode D 517 opgenomen voor overtreding van het bepaalde in het nieuwe artikel 447e WvSr. De sanctie die hierop staat is een OM-transactie van € 50 voor volwassenen en voor jeugdigen van 14 tot 16 jaar is hieraan een OM-transactie van € 25,- gekoppeld.

Inventarisatie/Evaluatie

In de overlegvergadering van 20 april jl. is de identificatieplicht aan de orde gesteld en afgesproken om de inventarisatie/evaluatie van het aantal overtredingen en de wijze van afdoening te agenderen voor de eerste overlegvergadering van na de zomer. De Minister van Justitie heeft aan de Kamer toegezegd dat evaluatie van de Wet op de uitgebreide identificatieplicht drie jaar na inwerkingtreding, derhalve in 2008, zal plaatsvinden.

De cijfers

Van het CJIB hebben we cijfers ontvangen van het aantal zaken die zijn aangeleverd met feitcode D517 - overtreding van art. 447e WvSr. - over de periode januari tot en met juni 2005. Over het eerste half jaar zijn in totaal 34.242 zaken binnengekomen met feitcode D517 (bijlage I). Van deze zaken waren toen 22.266 door het CJIB afgedaan; 12.752 hebben betaald (57%) en 9.313 (42%) zaken zijn naar de parketten verzonden voor verdere afhandeling.

BPI heeft een staarje gemaakt van de instroom van de betreffende zaken in COMPAS en de wijze waarop deze tot nu toe door de parketten zijn afgedaan (bijlage II). Uit dat overzicht blijkt dat er over de 1^e helft van 2005 in totaal 5531 feiten zijn ingeschreven, waarvan er 3908 zijn beoordeeld. Aan de hand van de afdoeningscijfers kan worden berekend dat het OM in 86% van de gevallen over gaat tot dagvaarden (en dat 7% alsnog een transactie krijgt aangeboden en 6% wordt geseponneerd).

Tot nu toe zijn slechts 52 zaken door de kantonrechter afgedaan. Op een enkele uitzondering na werd, conform het strafvorderingsbeleid, een geldboete opgelegd van € 60,-.

Als ik de cijfers en de afdoeningspercentages van het 1^e halfjaar nu extrapoleer naar het gehele jaar 2005 dan levert dat het volgende beeld op (afgerond):

Verwachte verwachting ID-zaken 2005		
Instroom CJIB		68500
Betaald	57%	39045
Anders	1%	685
Naar parketten	42%	28770
Instroom parketten		28770
Dagvaarden	86%	24742
Sepot	6%	1726
Transactie	7%	2014
Voeging ad info	1%	288

Dit is weliswaar een zeer ruwe inschatting, omdat zeker over de afdoening bij het OM en de rechter nog weinig bekend is. Toch is het goed deze zeer forse nieuwe zaakstroom te signaleren en rekening te houden met de consequenties (zeker nu uit de laatste cijfers van het CJIB van 6 september blijkt dat de betalingsbereidheid kennelijk is verminderd tot 53,7%).

Ben vergelijking: in 2004 zijn er in totaal 312.600 kantonzaken ingeschreven (waarvan 16.200 Wetboek van (militair) strafrecht). Als de ID-zaken hierbij worden opgeteld betekent dit een stijging met meer dan 9%! Ook voor de zittingscapaciteit heeft deze instroom (en de wijze van afdoening) grote gevolgen; in 2004 werden 169.100 zaken door de kantonrechter afgedaan. Met de ID-zaken komt daar naar verwachting nog eens ruim 14% bij!

Vermoedelijk heeft de handhaving van de ID-plicht ook effect op een andere zaakstroom, te weten het niet kunnen tonen van een rijbewijs (feitcode K150C). Vergeleken met de eerste helft van vorig jaar zijn dit jaar ruim 7300 Mulderbeschikkingen meer opgelegd.

Het vermoeden bestaat dat er in veel gevallen geverbaliseerd wordt voor de ID-plicht als er sprake is van samenloop met een ander delict. Van de in COMPAS geregistreerde gevallen was er slechts in 5% sprake van samenloop (o.a. met APV-overtredingen en het rijden zonder geldig rijbewijs). Daarnaast kan er natuurlijk sprake zijn van 'samenloop' met een Mulderfeit; in hoeveel gevallen daarvan daadwerkelijk sprake is is niet uit COMPAS te bepalen. Daarvoor zal dossieronderzoek nodig zijn; in het proces-verbaal (t.a.v. de ID-plicht) zal de verbalisant immers moeten aangeven wat de aanleiding was om het identiteitsbewijs te vorderen (zie de Aanwijzing uitbreiding identificatieplicht).

Minderjarigen

In Bijlage III is het overzicht van de instroom en uitstroom van de ID-zaken bij het CJIB uitgebreid met een uitsplitsing naar leeftijd. Minderjarigen zijn de verdachten in de leeftijd van 14-16 jaar en meerderjarigen zijn 16 jaar en ouder (deze splitsing wordt gehanteerd vanwege het onderscheid in boetebedragen voor deze leeftijdscategorieën). In de 1^e helft van 2005 zijn 2.985 verdachten geverbaliseerd tussen de 14 en 16 jaar (van het totaal van 34.242 zaken). Opvallend is dat de betalingsbereidheid bij deze categorie veel groter is dan gemiddeld, namelijk 80% (voor 16+ is dit slechts 51%).

Regionale verschillen

In Bijlage III is de instroom ID-zaken over het 1^e half jaar 2005 weergegeven, per politieregio. De verschillen zijn groot; voor een deel voor de hand liggend (zoals de grote steden ten opzichte van de meer landelijke gebieden). Een verklaring van de verschillen zou ook kunnen liggen in het feit dat in een aantal regio's een intensief veelplegersbeleid wordt gehanteerd. Aparte vermelding verdient het Korps Landelijke Politiediensten. Overigens zijn er ook opvallende verschillen in de betalingsbereidheid per regio. Zo betaalt 64% van de verdachten in de politieregio Utrecht de aangeboden transactie, terwijl in Amsterdam-Amstelland slechts 32% betaalt (en t.a.v. de KLPD 34%).

